

march 2026

בין בית המדרש לשדה הקרב: הרב דוד זנו הוא התגלמותו של הספרא והסייפא

375 ימי מילואים, חמישה סבבי לחימה, היתקלויות בעזה, כניסה ללבנון והובלת בית מדרש למנהיגות רבנית - חברתית: הרב דוד זנו נע כבר למעלה משנתיים בין החזית לקהילה ובין לחימה לרבנות, ומאמין באמונה שלמה שדווקא בתוך המציאות הקשה מתגלים הרוח, האחוה והשליחות. "היריות והטנקים זה המימד הגשמי, אבל הדאגה לאחר ואחוות הלוחמים - יש בזה עדינות נפש ועומק רוחני".

כתבה: מירב דוסטר, (אליאנס: כל ישראל חברים)

בשנת 2003 הרב דוד זנו הצטרף לרב שוראקי בהקמת בית המדרש "שערי עוזיאל", ומאז הוא מכהן כמנהלו. "המטרה שלנו הייתה להקים בית מדרש שעוסק במנהיגות רבנית וחברתית, בשילוב לימוד עולמם הרוחני של חכמי ספרד, שתפיסתם החברתית הייתה שונה וייחודית", הוא אומר. כיום מונה בית המדרש למעלה מ-150 בוגרים ו-18 רבנים, המגיעים מכל קצוות הארץ. במקביל, הוא מכהן כרב קהילה במושב שלווה מטעם הרבנות הראשית.

"הרב זנו (54) נשוי לנעמי, רבנית ומהנדסת באינטל, הוא אב לשבע בנות וסב לשמונה נכדים. מאז 7 באוקטובר שירת כקלע בגדוד 9203 בחטיבת אלכסנדרוני. הוא עלה מצרפת ב-1990, לאחר לימודיו בישיבה, התגייס לגולני, ובגיל 40, בחר להמשיך ולהתנדב למילואים.

"העם היהודי שקול ומרוכז גם כשהוא מקבל על הראש"

"בשבעה באוקטובר בשעה 13:00 כבר עליתי על כביש 6 צפונה". את המראה שנחשף אליו על הכביש הוא מתאר כמחזה סוריאליסטי. "יום שבת וחג, מאות מכוניות על הכביש, כולם מגוייסים, רבים מהם דתיים כמוני, עם כיפות על הראש וטליתות".

על אף שהישוב שבו הוא מתגורר סמוך לעזה, חטיבתו הוצבה בתחילה בצפון, בשל חשש כבד לתקיפה של חיזבאללה. "בסבב הראשון הייתי במילואים 150 יום ברציפות", הוא מספר. "ההתחלה הייתה קשוחה מאוד. אחת לחודש השתחררתי ל-24 שעות בלבד, שרובן עברו בנסיעה או בשינה".

החזרה לשגרה לאחר הסבב הראשון הייתה מלאת אתגרים. אך זמן קצר לאחר מכן גוייס שוב, ל-87 ימים בנצרים. "זכינו" להיתקלות מחבלים באחת השכונות היוקרתיות בעזה. היינו במקום לא מוגן, והמחבלים ירו עלינו". חילופי האש נמשכו כעשר דקות ואחד הלוחמים ספג כדור בראש, והקסדה הצילה את חייו. "התרחיש היה ממש כמו בסרטים. היו הרבה ניסים גלויים בשטח".

הרב זנו, שהסתובב עם מצלמת גו פרו, תיעד את הרגעים הללו. "כשצפיתי בסרטונים, ראיתי עד כמה אנחנו רגועים ועובדים בריכוז תחת אש. זה מאפיין את צורת הלחימה של העם היהודי, שרגיל להיות שקול גם כשהוא מקבל על הראש". בתוך הכאוס, הוא תיעד את עצמו גם לומד משניות. "כמה רגעים אחרי ההיתקלות נכנסנו למקום מוגן וחיכנו. הדופק מאט, הדופמין יורד ואני מתיישב ללמוד. אפשר גם וגם".

זמן לימוד תורה במבצע החילוץ

לפני היציאה לחילוץ החלל רן גווילי ז"ל

"צריך להיות בפוקוס תמידי כדי לא לירות, חלילה, בחבר שלך"

הסבב השלישי הגיע לאחר הפוגה קצרה ולקח את הגדוד לתוך לבנון. "הפעם זה נמשך 30 יום, הכי קצר והכי קשוח. לא החלפנו בגדים וכמעט שלא ישנו. לבנון זה עולם אחר והלחימה הייתה בלי סוף". הוא מספר שנאלצו לעבור בית-בית בין כפרים רבים, שעדיין נותרו בהם מחבלים וכלי נשק. הרב זנו סרק בתים בעזרת רחפן טרם הכניסה אליהם. "היו המון חיילים שהסתובבו בשטח, וצריך להיות בפוקוס תמידי, לחשוב איפה אני יורה כדי שלא אפגע חלילה בחבר שלי". החזרה הביתה הפעם הייתה קשה מנשוא. "לקח לי חודשים לחזור לעצמי. כשאתה באדרנלין גבוה באופן רצוף, הגוף משתנה. אין שריר שלא תפוס בגוף. כדי לישון נזקקתי לכדורי שינה חודשים ארוכים".

"כשמצאנו את החלל רן גווילי ז"ל, קפצנו כמו משוגעים, כולנו התרגשנו ובכינו"

לאחר סבב רביעי בגבול סוריה שנמשך 55 יום, חזר זנו לצפון הרצועה, למשימה שתיחקק בדפי ההיסטוריה: השבת גופתו של רן גווילי ז"ל. "התפקיד שלנו היה לספק מעטפת הגנה לצוותי הזיהוי תחת ירי". המשימה ארכה כ-30 שעות כאשר זנו צועד עם משקל של 40 קילו על הגב בתוך חורבן מוחלט. כשנמצאה הגופה, היה פרץ עז של רגשות. "קפצנו כמו משוגעים, כולנו התרגשנו ובכינו", הוא נזכר. "היינו שותפים לרגע עוצמתי בהיסטוריה של עם ישראל וסגירת של שנתיים וחצי במילואים".

כשנשאל על הסבב הבא, הוא משיב: "הבטיחו לנו שזה יהיה ב-2027 אבל ברור שזה יהיה קרוב יותר, וכשיקראו לנו - נלך". למרות כל הקשיים והאתגרים, זנו חש גאווה גדולה לשרת במילואים. "זה התפקיד שלי. אימי ניצולת שואה, משפחתה נרצחה כי לא יכלו להגן על עצמם. אני לא אוותר על האפשרות להגן על עצמי". כלוחם המבוגר ביותר בפלוגה, הוא מעורר השראה בקרב הדור הצעיר. "הם בני עשרים, בגיל של הילדים שלי. אני עושה את העבודה בדיוק כמוהם, וזה נותן להם כוח".

"ביהדות אין סתירה בין הגשמי לרוחני, הם שלובים יחד"

כמי שחי בין בית המדרש לשדה הקרב, בין תפילה ללחימה, הרב זנו מדגיש שהיהדות אינה מנותקת מהמציאות. "דוד המלך היה לוחם שכתב את תהילים - ספר שכולו רוחניות. אין סתירה בין הגשמיות והרוחניות, הם שלובים ביחד. היריות והטנקים הם המימד הגשמי, אבל הדאגה לאחר, אחוות הלוחמים, השמירה אחד על השני - יש בזה עדינות נפש ועומק רוחני".

תפילת שחרית בפאתי העיר עזה

אותה אחווה ייחודית, שנוצרה בין השוחות, ממשיכה ללוות אותם גם כשהם פושטים את המדים. "הצלנו אחד את השני בקרב, אנחנו אחים ממש", הוא מוסיף.

את השילוב הזה בין הרוחני ליומיומי הוא מחיל גם בעשייתו המקצועית בבית המדרש "שערי עוזיאל". "יש תפיסה שהרב נמצא רק ברוחני והיא לא נכונה. מנהיגות רבנית רלוונטית חייבת להיות מעורה בקהילה ובפרטים היומיומיים".

"זו מצווה לעודד גיוס משמעותי"

עבור הרב דוד זנו, המלחמה הגדירה מחדש את המנהיגות הרוחנית ככזו שאינה יכולה להתקיים במנותק מהשירות הצבאי. דמותו כרב וכלוחם, החוזר מהחזית עם נשקו לבית הכנסת, מהווה מודל והשראה. "זה מוכיח שאפשר להיות עם התורה ולשרת את המדינה". לצד תחושת השליחות, הוא מביע כאב ואינו חוסך בביקורת על חוסר השוויון בנטל: "מאוד מטריד אותי שיש שומרי מצוות שלא מתגייסים. לא מבין איך הם מצליחים לישון בלילה", הוא משתף בכנות. עם זאת, הוא מזהה ניצני שינוי בלוחמים החרדים שבחרו אחרת. "יש התעוררות, אחרת לא היו נלחמים על זה", הוא אומר. "זו מצווה לעודד גיוס משמעותי. כל מי שכשיר חייב לתרום להגנת העם כחלק בלתי נפרד מעולמו הרוחני".

"אל תבקשו ברכות מרבנים, בקשו אותן מחייל שמסר את נפשו"

"גם אם זה לא הוגן בהיבט הפוליטי, מחר יקראו לנו ונבוא שוב", מצהיר הרב דוד זנו כשהוא מתאר את מסירות הנפש המוחלטת של לוחמי חטיבת אלכסנדרוני, מסירות המאפיינת חיילים רבים בצה"ל. בתוך המציאות של ירי וניסים גלויים, הוא מזהה דור חדש של גיבורים - לוחמים פשוטים שהפכו בעיניו לקדושים, בשל נכונותם למסור את נפשם ולהגן על עם ישראל. "אל תבקשו ברכות מרבנים, תבקשו ברכות מחייל שמסר את נפשו", הוא קובע בנחרצות. עבורו, הכוח הרוחני העצום של מי שהסתכן בשטח וחזר מהתופת עולה על כל סמכות רבנית מסורתית.